

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

30 maart 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de toekomst van de bedrijven gelegen tussen het Albertkanaal en het Sportpaleis

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, en tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het advies van de Hoge Gezondheidsraad inzake bouwaanvragen voor gsm-zendmasten

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de afbakening van stedelijke gebieden

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 30 maart 2000

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de toekomst van de bedrijven gelegen tussen het Albertkanaal en het Sportpaleis

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de toekomst van de bedrijven gelegen tussen het Albertkanaal en het Sportpaleis.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er zijn geen zekerheden meer in het leven. Vandaag stel ik immers aan de minister van Economie en Ruimtelijke Ordening een vraag die in het belang is van een groot deel van het Antwerpse bedrijfsleven.

Op 8 juni van vorig jaar werd een ministerieel besluit goedgekeurd met een ontwerp van gewestplanwijziging, waarbij het gebied tussen het Albertkanaal en het Lobroekdok werd omgezet van industriegebied in deels gebied voor watergebonden bedrijvigheid en deels stedelijk ontwikkelingsgebied. Dit gebeurde op verzoek van de provincie, en in feite vooral van de provinciegouverneur zelf. Het gebeurde ook met het oog op de uitbreiding van het Sportpaleis en – eventueel op termijn – met het oog op de bouw van een nieuw voetbalstadion.

Dit ontwerp kreeg zware kritiek te verduren. Die kritiek kwam van de zeven bedrijven die gevestigd zijn in deze zone, en van de vlakbij gelegen woonbuurt Kronenburg.

De bedrijven achten hun voortbestaan bedreigd. Eén bedrijf verliest een stockageplaats, een ander bedrijf verliest een slibinstallatie met verzinkputten. Daarom stellen ze een alternatieve scheidingslijn voor tussen het bestaande industriegebied en het geplande stedelijke ontwikkelingsgebied. Ik heb hier plannetjes bij me, en ook een foto. U kunt duidelijk zien wat de gevolgen zijn als men opschuift in de richting van die bedrijven. Sommige installaties zouden in sterke mate worden bedreigd.

Die alternatieve scheidingslijn zou echter nooit zijn onderzocht. De bedrijven spanden dan ook een geding aan tegen de lopende wijzigingsprocedure. Meer bepaald klagen ze het feit aan dat de provincie als eigenaar van het Sportpaleis rechter en partij is. Ze vrezen voor een verborgen agenda van verdere uitbreidingsplannen, en stellen dat er ten onrechte geen MER werd opgemaakt.

De bewoners en de districtsraad van Merksem vrezen vooral voor een ongebreidelde groei van het Sportpaleis, van de parkeeroverlast en van mobiliteitsproblemen. Ook zij vrezen voor een verborgen agenda. Hoe zit het bijvoorbeeld met de plannen voor het Lobroekdok, al dan niet na een demping ?

Een pittig detail is dat de Vlaamse Gemeenschap ook bezwaar indient tegen zichzelf. Er werd immers een bezwaarschrift ingediend door de afdeling Maas en Albertkanaal en door de dienst voor de Scheepvaart. Deze diensten hebben de opdracht gekregen de verbreding van het Albertkanaal voor te bereiden in het vak Oelegem-Antwerpen. Dat is een prioritaire 'missing link'.

De bestemmingswijzigingen zouden met de geplande verbreding onvoldoende rekening houden. Bovendien wijst men erop dat in hun plannen wordt gekozen voor een smalle verbreding, net met de bedoeling bestaande watergebonden bedrijven zo veel mogelijk te sparen. Daarom begrijpen ze niet

Malcorps

dat door deze gewestplanwijziging het voortbestaan van minstens twee watergebonden bedrijven in de beschreven zone zou worden bemoeilijkt. Bovendien zien ze voor deze bedrijven geen alternatieve locatie langs het Albertkanaal.

Ook de GOM en het NCMV reageerden negatief op de voorgestelde gewestplanwijziging. De stedelijke commissie van advies wierp ten slotte de vraag op of een bestemmingswijziging van industriegebied naar gebied voor watergebonden bedrijvigheid kan inhouden dat bestaande bedrijvigheden 'zonevreemd' worden.

De stad Antwerpen adviseerde de gewestplanwijziging voorwaardelijk positief omdat het past in het concept van een 'recreatieve brugpoot' rond het bestaande Sportpaleis, en omdat het aansluit bij het Globaal Structuurplan Antwerpen. Men vraagt wel meer duidelijkheid over de algemene gevolgen voor de woonomgeving, de mobiliteit en de parkeerproblematiek. Men vraagt dat de bestaande industrie in de mate van het mogelijke wordt gevrijwaard.

Mijnheer de minister, ik heb de volgende concrete vragen. Is het niet wenselijk voor de hele zone rond het Sportpaleis en het Lobroekdok een studie te verrichten naar mogelijke effecten van de geplande uitbreidingen op mobiliteit en milieu, en vooral op de leefbaarheid van de aanpalende woonzones? Dreigen we met de huidige manier van werken niet in een ondoorzichtige, sluipende besluitvorming terecht te komen?

Bent u voorstander van het behoud van de bedrijvigheid op de genoemde industriezone? Worden het plan en de scheidingslijn die door de bedrijven zelf werden voorgesteld, alsnog ter studie genomen? Zo niet, waarom kan daar dan niet op worden ingegaan?

De omvorming tot zone voor watergebonden bedrijvigheid is in principe een goede zaak. Dat zou eigenlijk overal langs het Albertkanaal het doel moeten zijn. Wat zijn echter de gevolgen voor de bedrijven in deze zone die niet of slechts gedeeltelijk watergebonden zijn? Krijgen ze hierdoor een zonevreemd karakter? Zo ja, wordt er dan naar herlokalisatiemogelijkheden gezocht of krijgen ze de facto een uitzondering? Wat is dan de zin van deze bestemmingswijziging?

Is in de voorgestelde gewestplanwijziging voldoende rekening gehouden met de voorgenomen ver-

breiding van het Albertkanaal of moet hiervoor dan weer een nieuwe gewestplanwijziging worden opgezet?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, er zijn nogal wat gewestplanwijzigingen lopende. Het gewestplan Antwerpen is inderdaad in herziening gesteld voor onder meer deze zone. Het openbaar onderzoek liep van 1 oktober tot en met 29 november van vorig jaar. De vervaldag voor de herziening van dit gewestplan is bepaald op 27 mei van dit jaar.

Mijnheer Malcorps, op uw concrete vragen heb ik de volgende antwoorden. Voor alle duidelijkheid, het ontwerp van gewestplanwijziging voor Antwerpen van 8 juli 1999 werd voorbereid door mijn voorganger en goedgekeurd door de vorige Vlaamse regering. Dit ontwerp stelt inderdaad voor om een gebied in de omgeving van het Sportpaleis om te zetten in een gebied voor stedelijke ontwikkeling en in een gebied voor watergebonden bedrijven.

De procedure die het ontwerpplan moet doorlopen, bevindt zich thans in de fase waarin aan de regionale commissie van advies van de streek Antwerpen een advies wordt gevraagd over de ingediende bezwaren en adviezen. Deze bezwaren en adviezen werden al ter kennisgeving toegezonden. Ik acht het echter voorbarig hierover al standpunten in te nemen vooraleer ik op de hoogte ben van het advies van de regionale commissie en van de argumenten die in dat advies aan bod komen.

Ik stel voor dat we dat voor de volledige legislatuur als stelregel hanteren. We moeten de ad-hocadviesorganen de kans geven om hun advies uit te brengen vooraleer ik een definitief standpunt inneem. Pas op het moment dat die adviezen binnen zijn, zal blijken of deze gewestplanwijziging wenselijk is. Zo ja, zullen we nagaan in welke mate we daarmee kunnen doorgaan.

Het betreft hier een complex stedelijk gebied. Net daarom werd een deel van de gronden vastgelegd als gebied voor stedelijke ontwikkeling waarvoor een bijzonder plan van aanleg moet worden opgemaakt. Het bijzonder voorschrift stelt dat er zo een BPA moet worden opgemaakt om de stedenbouwkundige aanleg van het gebied, de bijbehorende voorschriften betreffende terreinbezetting, vloeroppervlakte, hoogte en aard, de inplanting van de gebouwen met bijbehorende voorziening en de

Van Mechelen

verkeersorganisatie in relatie tot de omliggende gebieden vast te stellen. We zijn allebei Antwerpenaar. We weten dus over welke zone het gaat. Er zal inderdaad heel wat studiewerk nodig zijn.

Omdat het wenselijk is dat de bedrijven langs het Albertkanaal voor hun transporten zo veel mogelijk gebruik maken van de waterweg, is volgens het aanvullende artikel 34 het gebied voor watergebonden bedrijven bestemd voor de vestiging van bedrijven waarvan de werking is verbonden met de aanwezigheid van waterinfrastructuur. De bedoeling is te voorkomen dat nog nieuwe niet-watergebonden bedrijven zich langs het Albertkanaal vestigen. Het voorschrift is dan ook bedoeld om het watertransport te bevorderen en om terreinen vast te leggen voor het vestigen van watergebonden bedrijven.

In het voorschrift staat niets over bestaande bedrijven, maar daar situeert het probleem zich net. Zulke bedrijven kunnen in een industriegebied echter bezwaarlijk als zonevreemd worden beschouwd. Zo nodig kan het voorschrift bij de definitieve vaststelling van het gewestplan hiervoor worden aangevuld.

De gewestplanwijziging houdt nog geen rekening met een verbreding van het Albertkanaal. Met het oog op die verbreding werd door de afdeling Maas en Albertkanaal van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een startnota ter goedkeuring overgemaakt aan minister Stevaert. Als die studie eenmaal is goedgekeurd, is het inderdaad wenselijk de ruimtelijke problematiek van de verbreding van het kanaal in relatie tot de aanpalende bestemmingsgebieden te bestuderen ter voorbereiding van een gewestplanwijziging voor de verbreding van het kanaal zelf.

Samenvattend kan ik het volgende zeggen. Ik zal eerst het advies inwinnen van de regionale commissie voor advies. Ik zal in ieder geval een gesprek voeren met de gouverneur van de provincie Antwerpen om de finaliteit van deze wijziging te bekijken. Wat zijn de ontwikkelingsmogelijkheden van de volledige site rond het Sportpaleis? Voor de hele zone moet men immers eens duidelijke keuzes maken.

Waar wil men op termijn naartoe? Ik heb de indruk dat men een en ander in verschillende stappen bekijkt, wat me niet verstandig lijkt. We moeten zeker ook rekening houden met de problematiek van de wateroverlast. Een aantal aspecten

daarvan worden nog niet in rekening gebracht. Ik heb hierover een gesprek gehad met schepen Pairen en de burgemeester. We moeten ook nagaan wat de vierde Scheldeoeververbinding betekent voor deze zone. Het lijkt me niet verstandig om alle deeldossiers apart te bekijken. We moeten een algemene visie ontwikkelen voor de toekomstige ontwikkelingen van deze site.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister, het verheugt me dat u dit zo geïntegreerd mogelijk wilt bekijken. Hopelijk betekent dat ook dat er een verder gesprek komt met de rechtstreeks betrokkenen, dus zowel met de bewoners van die zone als met de bedrijven die daar gevestigd zijn.

Minister Dirk Van Mechelen : Dat zal zeker gebeuren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, en tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het advies van de Hoge Gezondheidsraad inzake bouw-aanvragen voor GSM-zendmasten

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Malcorps tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, en tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het advies van de Hoge Gezondheidsraad inzake bouw-aanvragen voor GSM-zendmasten.

De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik stel een vraag aan de minister van Ruimtelijke Ordening over de problematiek milieu en gezondheid. Ik zal even uitleggen waarom ik dat doe.

De vraag is of elektromagnetische golven afkomstig van GSM-zendmasten gezondheidsrisico's kunnen inhouden. Voor het ogenblik kan daar niet eenduidig op geantwoord worden. Men weet dat het menselijk lichaam deze golven absorbeert en dat ze vanaf een bepaalde intensiteit temperatuur-

Malcorps

stijgingen veroorzaken, maar het onderzoek hierover staat nog in de kinderschoenen. De Wereldgezondheidsorganisatie heeft over de mogelijke effecten van elektromagnetische straling op gezondheid en milieu een internationaal studieproject lopen. Dat zal later misschien wat meer duidelijkheid scheppen.

Ondertussen wordt er in verschillende westerse landen omzichtig te werk gegaan bij het afleveren van vergunningen voor de plaatsing van zendmasten. Men probeert het aantal ervan te beperken. In de VS vrezen diverse staatsoverheden schadeclaims als deze zendmasten in de toekomst schade blijken te berokkenen. In Nederland dringt de gezondheidsadministratie er bij de exploitanten op aan om voor de plaatsing van nieuwe masten een berekening te maken van de elektrische veldsterkte in de nabije omgeving.

De aanleiding voor mijn vraag was een advies van de Hoge Gezondheidsraad, het hoogste federale adviesorgaan inzake volksgezondheid. Dat bracht vorig jaar een advies uit over de veiligheid van GSM's en mobiel telefoneren voor de gezondheid. De besluiten waren redelijk geruststellend : men gaat ervan uit dat er geen schadelijk effect is voor de gezondheid. Men voegt er wel aan toe dat men geen zicht heeft op eventuele langetermijneffecten omdat het om zeer recente technologie gaat.

De onderzoekers van de VITO kwamen tot gelijkaardige conclusies. De blootstelling aan de straling neemt volgens hen af naarmate men verder van de zendmast is verwijderd. Een afstand van twee meter is al voldoende om ver onder de veiligheidsvoorschriften te blijven. Nog steeds volgens deze onderzoekers bieden de richtlijnen van onder meer de IRPA, de International Radiological Protection Association, voldoende garantie. Net als het Europese Comité voor de Elektrotechnische Normalisatie, Senelec, hanteert het IRPA een stralingsnorm van maximum vijf watt per vierkante meter voor de gemiddelde bevolking bij een constante blootstelling.

De Europese Commissie volgde vorig jaar de aanbevelingen van het Senelec, waarbij een aantal amendementen ingediend bij het Europees Parlement werden opzij geschoven. Dit parlement keurde vorig jaar wel het rapport-Amino goed, waarin werd gepleit voor de toepassing van het alara-principe voor elektromagnetische velden van 0 hertz tot 300 gigahertz. 'Alara' staat voor 'as low as reas-

onably achievable' en is een variant op het voorzorgsprincipe.

We kunnen niet voorbijgaan aan de wetenschappelijke controverse over de mogelijke schadelijkheid van zendmasten. De bestaande veiligheidsnormen worden zwaar onder vuur genomen door een aantal wetenschappers uit Groot-Brittannië, Australië en Nieuw-Zeeland. Zo is er bijvoorbeeld doctor Highland, verbonden aan de universiteit Warwick in Engeland die in juni 1999 een ophefmakend artikel publiceerde over de gevaren van elektromagnetische golven. Hij pleit voor een veilige afstand van 500 meter en voor een straling van maximum 0,01 watt per vierkante meter in de ruimere omgeving van een mast. Dit zou impliceren dat masten in woongebieden en scholen niet kunnen. De Franse Gemeenschap hanteert een norm van 0,1 watt per vierkante meter voor antennes in de buurt van hun scholen. In Nieuw-Zeeland werd al in 1995 door een rechtbank een norm opgelegd van 0,02 watt per vierkante meter voor de inplanting van een zendmast vlakbij een school. Daarnaast geldt in dit land een algemene blootstellingsnorm van 2 watt per vierkante meter.

Ik keer nu terug naar de visie van de Hoge Gezondheidsraad. Daar wil ik me immers op baseren. De zojuist aangehaalde controverse laat ik vanaf nu links liggen. In een nieuw aanvullend advies sprak de raad zich begin dit jaar ook uit over de mogelijke gezondheidsrisico's van zendantennes. Ik citeer : 'Zendantennes voor omroep, televisie, telecommunicatie, radar, navigatie, mobiele telefonie of GSM belasten het milieu en vormen een potentieel risico, zeker als het uitgestraalde vermogen groter is dan 10 watt. Bijzondere aandacht verdienen de antennes van de basisstations voor mobil telefoons, die in grote aantallen worden opgericht.

Bij de bouwaanvraag voor antennes die meer dan 50 watt in het milieu stralen, moet tenminste een eenvoudige studie worden gevoegd in verband met de uitgestraalde elektromagnetische velden en de veiligheid van personen en werknemers. Deze eenvoudige studie, te voegen bij de bouwaanvraag, zou heel wat problemen kunnen vermijden, niet alleen bij de bevolking maar ook bij werknemers die instaan voor het onderhoud van de installatie. Nu wordt de bouw gegund na een klassieke bouwaanvraag. De antennes worden geplaatst en daarna worden de mensen geconfronteerd met de stralingsproblematiek.

Individueel, groepen, gemeentebesturen, buurtcomités, enzovoort eisen na de installatie van de antennes, studies en metingen in verband met de ont-

Malcorps

stane risico 's. Zo zijn er gevallen bekend waar een dakterras inderdaad in de risicozone viel. Dit is voor de Hoge Gezondheidsraad onaanvaardbaar.'

Mag ik aan dit citaat toevoegen dat vooral de inplanting van zendmasten in de omgeving van scholen of boven op schoolgebouwen al tot verhitte discussie heeft geleid de voorbije jaren ?

Ik citeer verder : 'De te verwachten vermogensdichtheden van de radiogolven van basisstations voor mobilofonie moeten uiteraard laag zijn in verband met gezondheidsrisico's. Om deze vermogensdichtheden te kunnen inschatten, moet de bouwheer volgende gegevens bij de bouwvraag voegen : de frequenties van de uitgezonden radiosignalen, het uitgestraalde vermogen, de polarisatie, de azimutrichtingen en elevaties van de hoofdbundels, stralingspatronen in het horizontaal en het verticaal vlak, hoogte van de antennes boven het grondniveau, inplantingsplan van de pyloon waarop de antennes zullen geplaatst worden, ligging van de woningen en/of appartementen in de onmiddellijke omgeving van de pyloon.

Met deze gegevens kan men de risicogebieden rond de op te richten antennes bepalen. Ook de studie van deze risicogebieden dient de bouwheer bij de aanvraag te voegen. Daarbij moeten de referentiewaarden zoals die beschreven worden in de ENV 50166 voor het beveiligen van het publiek en de werknemers tegen elektromagnetische velden, worden toegepast. In een verticaal vlak door de hoofdbundel van de uitgezonden elektromagnetische bundels dienen grafisch de plaatsen rond de antenne worden aangegeven waar de referentiewaarden worden bereikt voor de bevolking en voor de werknemers en de plaatsen waar deze 1/10 en 1/100 van de waarden bereiken. De referentiewaarden worden opgegeven in vermogensdichtheden. Hetzelfde geldt voor het horizontaal vlak door de antennes.'

Het eindbesluit laat aan duidelijkheid niets te wensen over : 'De Hoge Gezondheidsraad is van oordeel dat wettelijk verplicht zou moeten worden om een studie van de impact van de uitgestraalde elektromagnetische energie op de omgeving bij de bouwvraag te voegen.'

Via die bouwvragen kom ik met mijn vraag terecht bij u, mijnheer de minister. Wordt met potentiële gezondheidsrisico's nu al rekening gehouden bij het verlenen van een bouwvergunning voor GSM-zendmasten, en voelen de ministers zich aan-

gesproken door dit advies van de federale gezondheidsraad ? Zullen zij dit advies opvolgen ? Hoe en binnen welke termijn zullen zij dit doen ? En indien zij niet van plan zijn het advies te volgen, hoe motiveren zij dan hun beslissing ?

De voorzitter : Minister van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, voor het antwoord op deze vrij technische vraag baseer ik me voor een groot stuk op het antwoord dat mij werd bezorgd door het kabinet van minister Vogels.

De doelstellingen van de regelgeving op de ruimtelijke ordening zijn opgenomen in artikel 4 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. 'De ruimtelijke ordening is gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang worden gebracht. Daarbij worden de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen. Er wordt rekening gehouden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen. Op deze manier wordt gestreefd naar ruimtelijke kwaliteit.'

De eventuele gezondheidsrisico's lijken mij buiten de beoordelings sfeer van de ruimtelijke ordening te vallen. De schepencolleges en de administraties Ruimtelijke Ordening hebben trouwens niet de vereiste deskundigheid in huis om een dergelijke studie uit te voeren.

Als het opportuun geacht wordt in zo een beoordeling te voorzien, dan hoort die thuis in de reglementering inzake gezondheidspreventie of in de milieureglementering. Ik kan enkel vaststellen dat GSM-zendinstallaties niet onderworpen zijn aan een milieuvergunning. We zouden in de commissie voor Leefmilieu moeten bekijken of er een reglementering voor zendmasten kan worden opgenomen in de Vlarem-regelgeving.

Aangezien, zoals reeds gesteld, het inschatten van eventuele gezondheidsrisico's buiten de beoordelings sfeer van de ruimtelijke ordening valt en uw vraag dus uitsluitend betrekking heeft op de bevoegdheid Gezondheid, waarvoor minister Vogels verantwoordelijk is, kan ik u namens haar het volgende antwoord geven. Ik citeer.

Van Mechelen

‘Naar aanleiding van uw vraag heb ik niet nagelaten mijn diensten de opdracht te geven het advies van de federale Hoge Gezondheidsraad op te vragen en naar operationaliteit te evalueren. Daarbij mag niet worden vergeten dat, hoewel duidelijk het laatste woord over GSM en gezondheid nog niet gezegd is, de meerderheid van de berichten uit de wetenschappelijke wereld overwegend geruststellend blijven.

Ook de Wereldgezondheidsorganisatie stelt dat het onwaarschijnlijk is dat de straling die wordt uitgestuurd door GSM-basisstations, kanker zou uitlokken. Op alle afstanden, zo stelt de organisatie verder, zijn de stralingsniveaus veroorzaakt door de basisstations ter hoogte van het grondniveau, lager dan de internationale richtlijnen voor blootstelling. Bij de mens werden tot op heden geen reproduceerbare niet-thermische effecten aangetoond. Een verband met hersentumoren is evenmin door experimenten aangetoond.

Uiteraard is het wel zo dat er, omdat het hier om een relatief recente technologie gaat, nog geen effecten van blootstelling op lange termijn bekend zijn. Om een definitief en globaal besluit te kennen, zal er dus zeker op de resultaten van verder onderzoek moeten worden gewacht. In het licht van deze gegevens en de stellingname van de WGO lijkt het mij het meest verstandig om de in 2003 en 2004 verwachte nieuwe globale evaluaties van de WGO af te wachten, alvorens een eventuele drastische koersverandering in het GSM-beleid door te voeren.

Dat alles neemt niet weg dat er vaak wat ongerustheid over en weerstand tegen het inplanten van zendmasten leeft bij de lokale bevolking. Het lijkt ons dan ook wenselijk dat de lokale bewoners meer dan nu het geval is, worden betrokken bij de keuze van de inplantingsplaats. Zij moeten tijdens de planningsfase ook degelijk geïnformeerd worden.

Zonder op de vermelde operationele evaluatie van het advies van de Raad vooruit te willen lopen, lijken de gegevens die u in uw vraag aanhaalt, te passen in een betere informatieverstrekking voor de burgers; zij het dat sommige begrippen wel vertaling in mensentaal verdienen. Experts vertellen mij dat deze gegevens trouwens bijna altijd aantonen dat de door de wetenschappelijke wereld naar voren geschoven normen in de praktijk worden gerespecteerd.

Of deze elementen moeten worden ingebouwd in het reeds bestaande 'afsprakenrooster' tussen Vlaanderen en de operatoren en of er een wettelijke basis moet komen, is een andere discussie. Ook dat zal de evaluatie moeten uitwijzen. Indien er bereidheid is om mee te werken, ben ik in deze fase van de wetenschappelijke kennis over de uitgezonden microgolven veeleer te vinden voor een overeenkomst dan voor weer maar eens een nieuwe reglementering.’ Dat was het antwoord van minister Vogels.

Het spreekt voor zich dat ik me bij dit laatste graag aansluit. Ik denk dat we in het kader van de ruimtelijke ordening moeten kijken naar de ruimtelijke aspecten van de inplanting van zendmasten. Het is mijn mening dat inplantingen langs lijn- en puntinfrastructuren mogelijk moeten zijn. We moeten wel rekening houden met het maatschappelijk draagvlak. Het zou immers onverstandig zijn om te pas en te onpas GSM-zendmasten in te planten.

Ik was in een niet zo ver verleden als schepen bevoegd om met de operatoren te praten, en ik denk dat we bijkomende initiatieven moeten nemen om de operatoren te verplichten in de praktijk maximaal samen te werken om zo, via efficiënte inplanting, een wildgroei van GSM-zendmasten tegen te gaan. We moeten bovendien zoveel mogelijk zendmasten proberen te plaatsen op bestaande installaties, dit om het bouwen van volledig nieuwe infrastructures te beperken of zelfs te voorkomen. We moeten dus zoveel mogelijk vermijden dat zendmasten in woongebieden worden ingeplant.

Ik stel mij toch een aantal vragen bij de dichtheidsfactoren die de operatoren vandaag hanteren. We moeten toch echt eens bekijken of ze niet op een andere manier kunnen werken, rekening houdend met hun kosten-efficiëntiebesparingen, maar zeker ook met ruimtelijke ordening en volksgezondheid.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : We moeten inderdaad opletten voor overdreven reglementeringen. Toch moet er rekening worden gehouden met de bezorgdheid die er bij de mensen leeft, vooral als het gaat om zendmasten in de buurt van scholen. Enige terughoudendheid is dan ook vereist.

In die zin vind ik het voorstel van de Hoge Gezondheidsraad om een studie van de te verwachten elektromagnetische veldsterkte in de omgeving uit te voeren en bij de bouwvraag te voegen, zeer goed. We moeten op een of andere manier met de

Malcorps

sector overeenkomen dat dergelijke studies worden uitgevoerd.

Een aparte milieuvergunning voor het optrekken van zendmasten lijkt me echter niet opportuun. Mocht blijken dat de Wereldgezondheidsorganisatie zegt dat de straling kankerverwekkend is, moet dit natuurlijk wel. Voorlopig pleit ik voor een degelijk informatiebeleid en het invoeren van het voorstel van de Hoge Gezondheidsraad.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de afbakening van stedelijke gebieden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de afbakening van stedelijke gebieden.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de minister, de administratie is volop bezig met de afbakening van de stedelijke gebieden. De bedoeling daarvan is uiteraard om de stedelijke functies zo veel mogelijk binnen die stedelijke gebieden te concentreren. Daarnaast is het ook de bedoeling om het buitengebied te vrijwaren. Het RSV heeft onder meer ook de bedoeling om het wonen niet langer te laten uit deinen over de open ruimte, maar om het te concentreren.

Elk stedelijk gebied kreeg een duidelijke taakstelling mee. Deze taakstellingen zijn vrij gedetailleerd inzake wonen en industrie. De eerste resultaten van de afbakening van de stedelijke gebieden worden nu voorgesteld. Daardoor worden meteen ook de onvolkomenheden in de taakstellingen duidelijk.

Als het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen erin moet slagen om de trend van wonen buiten de stad te corrigeren, dan zal het echter niet volstaan om de ruimte aan te geven waar het vastgestelde aantal woningen zal worden gebouwd. Het zal ook nodig zijn om de leefkwaliteit in de steden te ver-

hogen. Als mensen wonen in een stad, is er meer nodig dan een huis om in te wonen.

Een van de belangrijkste voorwaarden voor een leefbare stad is voldoende en veilig bereikbaar groen. Ongeveer 36 percent van de Vlaamse bevolking ervaart een tekort aan groen in zijn directe woonomgeving. In de stedelijke omgeving is het probleem nog acuter. Meer dan de helft van de huishoudens die uit een woning in de stad weg trekken, vindt dat er onvoldoende openbaar groen en speelruimte was in hun vroegere woonbuurt. Iets minder dan de helft vindt dat het geen verkeersveilige woonbuurt was. Dat zijn dus de twee belangrijkste redenen waarom mensen weggaan uit de stad. Ook al lijken stad en groen weinig met elkaar te maken te hebben, toch laat een vijfde tot een vierde van de stadsbewoners zich leiden door groen in de buurt als ze een woonplaats zoeken in de stad. Denken over groen is dus voor veel mensen denken over groen in de stad.

Veel mensen stellen zich hierover vragen tijdens de afbakingsprocessen van de stedelijke gebieden. Zodra de grenzen van het stedelijk gebied zijn vastgelegd, zullen geen grootschalige stedelijke projecten mogelijk zijn buiten de afbakingslijn. Dat is uiteraard zeer terecht. De afbakening is er immers net om wat stedelijk is, daarbinnen te houden, het stedelijk groen inclusief.

Wat is nu precies het probleem ? De stelregel is dat men evolueert naar een dichtheid van 25 woningen per hectare. In vele steden, meestal oude, zijn er echter gordels met een veel hogere dichtheid. Het gaat dan meestal om oude arbeiderswijken. Het is noodzakelijk dat in die wijken licht, lucht en groen wordt gebracht. Dat vraagt uiteraard nog eens extra ruimte, naast de ruimte die al nodig is binnen de taakstellingen. Daarom is het belangrijk dat er voldoende ruimte wordt gemaakt om de leefbaarheid van de stad te vergroten en de nodige groene ruimten te creëren.

Navraag bij verschillende steden waar de afbakening bezig is, heeft me zeker niet gerustgesteld. We merken op dat een aantal lobbygroepen druk in de weer zijn. Bij verschillende afbakingsprocessen duiken bijvoorbeeld golfterreinen op als randstedelijk groen, alsof dat nu de prioriteit zou zijn voor groen in het stedelijk gebied.

Mijnheer de minister, kan de taakstelling groenvoorziening bij de afbakening van het stedelijk gebied niet even gedetailleerd worden aangegeven als de taakstellingen wonen en industrie ? Hoe wordt in het afbakingsproces rekening gehouden

Vertriest

met de wijken in de steden waar de verdichting op dit moment de leefbaarheid in de weg staat ? Op welke manier worden de voorstellen voor bijvoorbeeld randstedelijk groen afgewogen ?

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de minister, ik heb nog een bijkomende vraag. In de plenaire vergadering hebt u over het afbakeningsproces van het stedelijk gebied gezegd dat u de goedkeuring van de betrokken gemeenten heel belangrijk vindt. Hoe zult u omgaan met de opinies van de diverse gemeenten ? Als ze unaniem akkoord gaan, is er uiteraard geen probleem. Ik ga er echter van uit dat ze er toch wel verschillende meningen op nahouden. Sommige gemeenten zullen 'ja' zeggen, andere 'neen' en nog andere 'ja, maar'. Bent u al dan niet van plan om te wachten tot iedereen unaniem 'ja' zegt ? Kortom, welke manier van werken zult u hanteren bij de goedkeuring van de stedelijke gebieden ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, op 28 januari hebt u de kans gehad om een werkbezoek te brengen aan de administratie Ruimtelijke Ordening. Het thema van dat werkbezoek was precies de afbakening van de stedelijke gebieden. We proberen wel degelijk een versnelling in te bouwen om dit zo snel af te ronden.

Mijnheer Coens, dat gemeenten worden betrokken bij de besluitvorming, is voor mij essentieel. Enkele weken geleden was ik te gast bij de laatste plenaire vergadering over het stedelijk afbakeningsproces van Aalst. Tijdens die vergadering heb ik erop aangedrongen dat, vooraleer het dossier definitief werd voorgelegd aan de administratie en het kabinet, de gemeenteraden zich zouden uitspreken over dit planningsproces. Men moet de gemeenteraden een duidelijk standpunt laten innemen over waar ze naartoe willen. Ik weet ook wel dat unanimité in dit soort aangelegenheden meer een wens is dan een realiteit. We moeten oog hebben voor het feit dat er altijd tegenstrijdige belangen zullen spelen. De gemeenteraden in kwestie zullen zich voor Pasen nog uitspreken over die stedelijke afbakening. Op het moment dat het dossier wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering, zullen we een duidelijke stellingname hebben van de respectieve gemeenteraden.

Mevrouw Vertriest, ik zal nu antwoorden op uw vragen. Ik zal hiervoor gebruik maken van gegevens die de administratie Ruimtelijke Ordening mij heeft bezorgd.

De taakstelling voor wat betreft de bijkomende woningen en industriegebieden volgt uit de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. In dit structuurplan wordt het groen in de stedelijke gebieden niet kwantitatief benaderd. Dat is de formele reden waarom er geen kwantitatief cijfer voor stedelijk groen als uitgangspunt voor de afbakening van stedelijk gebied wordt opgenomen. Dat is dus echt wel een probleem.

In het indicatieve gedeelte van het RSV wordt zeer duidelijk aangegeven dat er binnen de stedelijke gebieden in ruimte wordt voorzien voor randstedelijke groengebieden, stedelijke natuurelementen en stedelijke landbouwgebieden. In de opdrachtomschrijvingen voor de afbakeningsprocessen van de stedelijke gebieden wordt hiervoor heel uitdrukkelijk aandacht gevraagd.

In enkele van de lopende afbakeningsprocessen heeft de discussie over een kwantitatieve benadering van het randstedelijke groen voorgelegd op basis van kengetallen die in Nederland worden gehanteerd. Ik neem aan dat u die kent. Men heeft het daar over 21 vierkante meter per inwoner als noodzakelijke groenvoorziening. De betrokkenen in het afbakeningsproces hebben heel duidelijk aangegeven dat deze cijfers niet algemeen aanvaard zijn in Vlaanderen. Een alternatief bestaat echter jammer genoeg niet. De belangrijkste boodschap van de betrokkenen uit deze afbakeningsprocessen is dat een benadering voor randstedelijk groen en stedelijke natuur veeleer kwalitatief dan kwantitatief moet zijn. Zeker voor de steden moeten we proberen om op knooppunten groenvoorzieningen in te planten en parken te creëren. Ik denk bijvoorbeeld ook aan stadsbossen. Dit moeten allemaal essentiële elementen zijn in het proces van stedelijke afbakening.

De specifieke inrichting van wijken in de steden is binnen de taakverdeling in het ruimtelijk beleid jammer genoeg uitsluitend een gemeentelijke bevoegdheid. Binnen de afbakeningsprocessen voor stedelijke gebieden moeten we voortdurend aftasten om uit te maken waar de grens ligt tussen wat het Vlaams Gewest doet en wat de gemeente doet of wil doen.

In het geval van wonen is de zaak vrij duidelijk uitgeklaard. Het voorzien in voldoende ruimte om de

Van Mechelen

taakstelling waar te maken, is de taak van het Vlaamse niveau. De steden en gemeenten wensen heel duidelijk de verantwoordelijkheid te nemen voor uitspraken over de fasering en de inrichting van de woongebieden. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden hiervoor voldoende randvoorwaarden gegeven, waarmee de steden en gemeenten rekening moeten houden. Specifiek met betrekking tot de woonwijken gaat het om differentiatie en verbetering van de woningvoorraad, het streven naar minimale woningdichtheden, de zorg voor collectieve en openbare ruimten – onder meer straten, pleinen en parken – en het versterken van de multifunctionaliteit.

Een afbakeningsproces gaat uit van de bestaande ruimtelijke structuur, van gegevens over de taakstellingen en van een onderzoek inzake mogelijk grensstellende elementen van natuur, landbouw en landschap. In het afbakeningsproces vormen al deze elementen een basis voor een hypothese van gewenste ruimtelijke structuur, die zelf is opgebouwd aan de hand van deelstructuren. Een van de deelstructuren die in elk afbakeningsproces wordt opgemaakt, is een gewenste ruimtelijk-natuurlijke structuur. Randstedelijk groen komt bijgevolg vanuit twee invalshoeken aan de orde in het stedelijk afbakeningsproces : enerzijds vanuit het onderzoek naar grensstellende elementen van natuur en anderzijds vanuit de hypothese van gewenste ruimtelijke structuur.

De grensstellende elementen vormen uiteraard niet steeds de grenzen van het stedelijk gebied. In het verdere verloop van het proces zal worden uitgemaakt of ze zullen behoren tot het stedelijk gebied – en verder een functie zullen krijgen als stedelijke natuur of stedelijk groen – dan wel tot de natuurlijke structuur in het buitengebied.

Op dit ogenblik bevinden we ons met betrekking tot de afbakeningsprocessen in een soort embryonale fase. Aalst is het eerste proces dat we doorlopen. We zijn concepten aan het ontwikkelen over de richting waarin we moeten evolueren. Ten aanzien van Nederland zijn er bij ons toch wel een aantal lacunes inzake basisgegevens. Beide landen zijn immers niet vergelijkbaar. We hanteren wel een aantal normen die daar worden gebruikt. Ik kan u een aantal cijfers geven voor Aalst. Op dit ogenblik gaan we voor de stad Aalst uit van 76.523 inwoners. Daar moeten de inwoners van de rand nog worden bijgeteld. Dat zijn er 9.000. In totaal gaat het dus over ongeveer 85.500 inwoners. We gaan ook uit van een behoefte-inschatting van 21

vierkante meter per inwoner. De totale groenbehoefte in het regionaal stedelijk gebied Aalst wordt dan in 2007 ingeschat op 180 hectare. Als ik de bereikte resultaten inschat, dan zitten we daar ver boven.

Dit zijn uiteraard kwantitatieve gegevens. Het is inderdaad zo dat we vooral moeten streven naar kwalitatieve normen. Voor stedelijke gebieden moeten er zeker nieuwe initiatieven worden ontwikkeld die de leefbaarheid van die steden opvijzelen. Het groene element daarin is zeker belangrijk. Op die manier kunnen we proberen om de steden opnieuw aantrekkelijk te maken, zoals dat ook de bedoeling is met het RSV.

Degenen die Amsterdam al eens hebben bezocht, weten misschien dat het industriële waren die het Vondelpark hebben gecreëerd. In de 19de eeuw waren zij immers tot de conclusie gekomen dat, als men een stad aantrekkelijk wil maken, het groene element daarin een prominente plaats inneemt. Ik zal dan ook bij die afbakeningsprocessen vragen dat de steden daaraan aandacht besteden.

Als minister van Economie heb ik al heel wat werkbezoeken achter de rug, onder andere ook in Zuid-West-Vlaanderen. Ook daar komt men tot het besef dat het niet volstaat dat er bedrijven zijn. Er moet ook een aangename sfeer zijn. In de streekplatforms komt steeds meer tot uiting dat men een probleem heeft inzake werkkrachten omdat de omgeving niet dezelfde aantrekkingskracht heeft als andere omgevingen. Daarom werden en worden er een aantal initiatieven genomen om in meer groen te voorzien. Er wordt trouwens ook gewerkt aan cultuurbeleving. Ik vind het schitterend dat Flanders Language Valley in Ieper wordt ingeplant, maar dat zal zonder enige twijfel ook wel vereisen dat er veel meer elementen worden aangereikt inzake cultuur en groen.

Mevrouw Vertriest, ik sluit me dus aan bij uw bezorgdheid. Ik zal aan deze kwestie zeker veel aandacht besteden.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik zou zeker en vast niet de Nederlandse norm gebruiken.

Minister Dirk Van Mechelen : We hebben geen eigen norm.

Mevrouw Isabel Vertriest : Toch wel, in het kader van de langetermijnplanning groenvoorziening van enkele jaren geleden en in het kader van een on-

Vertriest

derzoek van vorig jaar heeft Aminimal een zeer goede werknorm opgesteld voor stedelijke gebieden. Die norm kan perfect worden gebruikt door Arohm en neemt bovendien ook de verdeling in acht. Die 21 vierkante meter is immers een nogal mechanische norm.

Minister Dirk Van Mechelen : We zijn het er in ieder geval over eens dat een kwantitatieve benadering zeker geen axioma mag zijn.

Mevrouw Isabel Vertriest : Binnen Aminimal is er de dienst Groen die een aantal punten kan aanstippen bij het afbakenen van de stedelijke gebieden, aangezien deze toch wel over een zekere expertise beschikt.

Mijnheer de minister, voor het overige dank ik u voor uw antwoord. Met deze vraag had ik trouwens de bedoeling om nu in het licht van die afbakening iets meer aandacht te vragen voor deze kwestie. In Gent was ik bijvoorbeeld echt wel geschokt over het gebrek aan aandacht hiervoor.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik deel uw mening dat het bijzonder kortzichtig zou zijn om dit te gaan opdelen in cijfers. Voor Aalst bijvoorbeeld is de norm 180 hectare. In realiteit is er echter 530 hectare afgebakend. Als men een stad wil ontwikkelen en aantrekkelijk maken, dan moet men heel veel aandacht besteden aan groenvoorzieningen. Er is wel degelijk een enorme mentaliteitswijziging aan de gang. We zullen dat proces volgen. Minister Dua zal dat ook voor haar bevoegdheden volgen. In Vlaanderen moet er 38.000 hectare natuurge-

bied en 10.000 hectare bosgebied bij komen. We moeten daar dus zo snel mogelijk aan beginnen. We moeten de lokale en de provinciale overheden ertoe aanzetten hieraan aandacht te besteden. Grote steden zullen op termijn immers niet leefbaar zijn als we deze zaken niet invullen. Ik heb het dan zowel over het groen als over het socio-culturele gebeuren.

De voorzitter : De heer Coens heeft het woord.

De heer Joachim Coens : Mijnheer de minister, ik vind het goed dat u de gemeenten uitdrukkelijk vraagt om een standpunt in te nemen. Ik hoop dat er daar dan ook in de mate van het mogelijke rekening mee wordt gehouden. De Vlaamse overheid zou in elk geval een gemotiveerd antwoord moeten formuleren op dat standpunt van de gemeenten.

Minister Dirk Van Mechelen : We zitten natuurlijk met het vrij primaire gegeven dat er dit jaar gemeenteraadsverkiezingen worden georganiseerd. De plenaire vergadering met betrekking tot Aalst is al achter de rug. Alle betrokkenen waren daar aanwezig. Op die werkvergadering heb ik kunnen vaststellen dat de gemeenten bereid waren een inspanning te leveren om dit in versneld tempo voor te leggen aan de gemeenteraden. Het spreekt voor zich dat wij uiteindelijk de knoop zullen moeten doorhakken. Die verantwoordelijkheid zullen we niet naast ons neerleggen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.52 uur.*
